
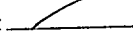

US19065684

Potvrzení o doručení dokumentu

Organizace: Ústavní soud

ÚSTAVNÍ SOUD	
Joštova 8, 660 83 Brno	
Došlo dne:	12 -10- 2019 4
 Vyřizuje:	krát Přílohy:

Základní údaje

Číslo podání: US CKDP 0014345/19

Odesílatel Stanislav Polčák - Polčák Stanislav, JUDr., advokát

Věc: JUDr. Polčák - vyjádření k replice k Pl. ÚS 44/17

Doručeno: 12. 10. 2019 18:15:13

K Rukám:

ID zprávy: DZ-102500

Do vlastních rukou: Ne

Email/DS: z84fstx

Spisová značka:

SP. Zn. Odesílatele:

Seznam validací

Výsledek	Soubor	Subjekt certifikátu	Vystavitel
Příloha je validní	Návrh-na-přezkum-zákona-o-volbách-načítací-kvorum-pro-koalice-replika.pdf		
Neobsahuje žádné podpisy	Návrh-na-přezkum-zákona-o-volbách-načítací-kvorum-pro-koalice-replika.pdf		
Podpis je platný	contentMessage.zfo	SERIALNUMBER=S91490, CN=Informační systém datových schránek - produkční prostředí, O=Ministerstvo vnitra České republiky [IČ 00007064], OID.2.5.4.97=NTRCZ-00007064, C=CZ	CN=PostSignum Qualified CA 2, O="Česká pošta, s.p. [IČ 47114983]", C=CZ

Předchází

JUDr. **Stanislav Polčák**

advokát

ČAK: 11590
tel: 734 588 408
email: polcak@email.cz
ID dat.schr.: **z84fstx**

sídlo AK:
Řehenice 10
251 67 p. Pyšely

pobočka:
Fügnerovo nám. 1808/3
120 00 Praha 2

V Řehenicích, dne 7.10.2019

zn. **Pl. ÚS 44/17**

dat.schr.: **z2tadw5**

Ústavní soud ČR
Joštova 8
660 83 B R N O 2

ÚSTAVNÍ SOUD	
Joštova 8, 660 83 Brno	
Došlo dne:	12 -10- 2019 4
_____ krát Přílohy: _____	
Vyřizuje:	

Navrhovatel: **skupina senátorů,**
zastoupených v řízení před Ústavním soudem

JUDr. Stanislavem Polčákem, advokátem
AK Řehenice 10, 251 67 Pyšely, dat. schr.: **z84fstx**

Účastník řízení: 1) **Poslanecká sněmovna**
2) **Senát**

Vedl. účastník řízení: **Vláda ČR**

Věc: Replika navrhovatelů k vyjádření vlády ve věci sp. zn. Pl. ÚS 44/17

Čtyřmo!
1x

Ústavní soud ČR informoval Vládu ČR o zahájení řízení sp.zn. Pl. ÚS 44/17 o návrhu skupiny senátorů na zrušení ustanovení § 26 věty druhé, § 48 až § 51 a přílohy č. 2 zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Vláda využila svého práva a do řízení vstoupila a zaslala k němu své vyjádření. Vzhledem k formálnímu charakteru vyjádření účastníků řízení proto navrhovatelé upínají ku stanovisku Vlády ČR svou

r e p l i k u.

Ambicí navrhovatelů není reagovat na všechny připomínky vlády, nýbrž jen na ty, jež se vzhledem k okolnostem jeví jako významné. Stejně jako vláda člení navrhovatelé svoje vyjádření - dle věcné souvislosti napadených ustanovení – na tři části.

Předchází

I. K uspořádání volebního území a D'Hondtova volební formule

1. Vláda se na základě skutečnosti, že podle napadeného modelu se konaly též volby do Poslanecké sněmovny v letech 2002, 2010 a 2013, v jejichž případě ale navrhovatel na ústavní deficity nedokládá, domnívá, že tímto se nepotvrzují závěry navrhovatele o protiústavnosti volebního systému. Tato úvaha je podle navrhovatelů nepřipadná, neboť to, že se deficity výrazně projevily „jen“ ve dvou případech – v letech 2006 a 2017 – neoslabuje důvodnost podaného návrhu, ale naopak se doktrinálně¹ vyslovené výhrady potvrzují opakovaně v praxi reálných volebních výsledků, tedy zákonného systému přidělení mandátů ve vazbě ve volebních obvodech odevzdaným hlasům. Navrhovatelé trvají na posouzení volebního systému jakožto rozporného s ústavními požadavky s tím, že postačuje jediný výskyt z ústavního pohledu deficitní situace, aby bylo možné hovořit o rozporu napadené úpravy s ústavním pořádkem. Požadavek – nevyslovený, leč zjevný – aby pro důvodnost podaného návrhu byla hodnocena až situace, kdy by k ústavním deficitům mělo docházet za všech kombinací faktických okolností, v jejichž souvislosti je právní úprava aplikována, nepovažujeme za ospravedlnitelný. Navrhovatelé dále uvádí, že nesoulad s kautelami ústavněprávní povahy se projevuje právě v určitých aspektech, příp. jejich kombinaci volebního výsledku, jak ostatně dokládají ve svém návrhu. Nutno dodat, že vláda vlastně naopak připouští, že ve výsledcích voleb v r. 2006 a 2017 se určité deformity projevily, když se výslovně dovolává „jen“ u voleb v letech 2002, 2010 a 2013 jejich souladu s ústavním pořádkem. Podle přesvědčení navrhovatelů, měl-li být volební mechanismus ústavněprávní konformní, měla by vláda příležitost argumentovat ke všem volebním kláním do dolní komory Parlamentu ČR, které se konaly po přijetí napadeného volebního zákona.
2. Podle vlády nelze o nahodilosti a nepředvídatelnosti volebního systému hovořit, navrhovatelé ale na této námitce trvají, jakkoli nejde o nahodilost a nepředvídatelnost svou kvalitou srovnatelnou s institutem losu, o kterém vláda ve svém vyjádření hovoří. Ostatně tento deficit současného volebního systému je pravidelně uváděn v odborné literatuře, na kterou navrhovatelé ve svém podání též odkazují². Představíme-li si ovšem kontinuum, na jehož jednom konci bude ideální typ nahodilého způsobu volby a na konci druhém ideální typ způsobu volby, který nahodilost zcela postrádá, je zřejmé, že současný volební systém bude možné zařadit do té části kontinua, kde prvky nahodilosti sehrávají velmi výraznou roli. Uvedené lze podpořit také argumentací o naplnění požadavků principu právní jistoty. Tvrzení o jeho porušení v konkrétním případě je nepochybně naplněno za situace, kdy je relevantní část jeho podstatných znaků porušeno (popřeno), že se již nedá usuzovat „na oprávněné spolehnutí se na právo“. Na závěr je třeba zdůraznit, že zcela jistě není předvídatelné, že strana s větším počtem získaných hlasů získá v českém poměrném systému méně mandátů. K této otázce se později vyslovíme podrobněji.
3. Vláda uvádí, že je předvídatelné, kolik mandátů připadne jednotlivým krajům. Toto tvrzení je rozporuplné. Například v r. 2017 jen malé množství hlasů rozhodlo, že mandát „navíc“ získal jihočeský volební kraj (konkrétně kandidát TOP 09) oproti kraji Vysočina (kandidát hnutí ANO 2011). Pokud by se posuzovaly hlasy jen stran postupujících do skrutinia, tento mandát by již připadl kraji Vysočina.³ Stejně tak „ruleta“ s přičtením hlasů voličů ze zahraničí je dostatečně

² Srov. v návrhu citovaná díla pod odkaznými poznámkami 3, 7, 8. Doktrinálních výhradu vůči stávajícímu volebnímu systému bylo však zveřejněno výrazně více.

³ Je to právě tato skutečnost, která oslabuje závěry obsažené v rozhodnutí Pl. ÚS 57/06, které vláda cituje na str. 3. Povaha tohoto fenoménu je v přímé souvislosti se strukturou volebního systému. Volič totiž v tomto případě svým hlasem získá výhodu pro svůj volební kraj (větší počet mandátů), což jistě nebyl jeho prvotní zájem, ale poškodí stranu, kterou se domníval volit. To je v jasném rozporu s principem poměrného zastoupení. Uvedený fenomén, který je reálně možný, je možno vhodným modelem posílit. Dle současných volebních pravidel tak existuje situace (ač dosti nepravděpodobná), kdy volební strana získá 7 mandátů, a poté co ve všech krajích získá další voliče (v řádu stovek), což je současně jediná změna,

zjevná (viz dobře známá situace, kdy o několik set hlasů ze zahraničí rozhodlo o jiném osudu mandátu v r. 2006). Tyto „rulety“ však významným způsobem ovlivňují rozložení získaných mandátů a ve svém důsledku i nepředvídatelným způsobem zasahují do principu volné soutěže politických stran (čl. 5 Ústavy ČR), resp. svobodné soutěže politických sil (čl. 22 Listiny).

4. Propojení D'Hondtovy volební formule s rozdělením volebního území do 14 krajů Ústavní soud již posuzoval, vláda to ale dokládá poukazem na nálezní téměř dvacet let starý, který logicky ani z reálného působení volební formule vycházet nemohl⁴. Vláda ve svém vyjádření pak zjevně rezignuje na výtky empirických zkušeností dvaceti let se současným volebním systémem. Právě tyto zkušenosti mají být podle navrhovatelů zásadní pro aktuální test ústavnosti volebního systému. Vládní vyjádření je pak do značné míry formální. Ostatně i samotný nálezní, jehož se v této souvislosti vláda dovolává, tehdy napadený volební mechanismus zrušil. Jeho jednotlivě vytržené věty, jež se vláda snaží podtrhnout pro argumentaci ve prospěch stávající volební formule, až v návaznosti na tento derogační nálezní Ústavního soudu, lze označit za účelové vytrhování sentencí nálezní pro účely nepřesvědčivé vládní argumentace vzhledem k později přijatému volebnímu zákonu.
5. Vláda dále cituje ze senátního usnesení rozhodnutí II. ÚS 582/06, podle něhož integrační prvky, byť vedou k patrnému znevýhodnění malých politických subjektů, neznamenají ani zdaleka příklon k většinovému volebnímu modelu. Navrhovatelé si dovoluují poznamenat, že za protiústavní není třeba považovat až systém, jehož charakter bude znamenat příklon k většinovému volebnímu modelu, nýbrž už systém, který bude některou ze zásad poměrného volebního systému, příp. zásadu rovnosti hlasu naplňovat v tak malé míře, že to již nebude slučitelné s čl. 18 odst. 1 Ústavy. Dále musí opakovat, že vláda se v tomto případě dovolává rozhodnutí Ústavního soudu, které bylo přijato pouze ve formě usnesení senátu ÚS, tzn. nikoli rozhodnutí ve formě nálezní a již vůbec ne ve formě plenárního rozhodnutí⁵.
6. Vláda v reakci na argumentaci navrhovatelů uvádí příklad, podle kterého Ústava Rakouska vylučuje, aby území celého státu bylo jedním volebním obvodem, přičemž se jedná o ústavní normu, odkud byl převzat obrat „podle zásad poměrného zastoupení“ použitý v čl. 18 odst. 1 Ústavy ČR, na který se navrhovatelé odvolávají. Navrhovatelé se domnívají, že pro posuzovanou věc není tato argumentace vlády příliš přínosná: pokud by chtěl český ústavodárce – jak se patrně naznačuje – stejně jako rakouský zakázat, aby bylo území celého státu jedním volebním obvodem, patrně by tak učinil, tím spíše, že měl před očima vzor rakouské ústavy, jak uvádí vláda. Tím, že toto pravidlo – na rozdíl od obratu „podle zásad poměrného zastoupení“ – do znění české Ústavy převzato nebylo, lze naopak dle přesvědčení navrhovatelů dovodit, že český ústavodárce oproti tomu nechtěl na ústavní úrovni bránit vzniku jediného volebního obvodu na území celého státu.⁶ Navrhovatelé se však domnívají, že lze zachovat vazbu volebních obvodů na stávající územní členění při odstranění deformit volebního systému (např. druhým skrutiniem, pořadím nejvyšších „zbytků“ volební formule bez přidělení mandátů v prvním sledu) – viz dále pod bodem 8.

ke které ve výsledcích dojde, o všechny své mandáty přijde. Soulad pravidel, která takový výsledek umožňují, s ústavním pořádkem je jednoduše nepřijatelný. V této souvislosti odkazujeme na modely Doc. Štěpána Holuba přístupné na adrese: <http://www.karlin.mff.cuni.cz/~holub/temp/skandal/skandal.html>

⁴ Nepochybným negativem v případě velkého volebního nálezní (Pl. ÚS 42/2000) je, že o něm Ústavní soud musel rozhodovat, aniž by napadená novela volebního zákona prošla empirickou zkouškou, tj. aniž byla aplikována v případě voleb.

⁵ Stejná výhrada se nese i k usnesení Pl. ÚS 57/06 - rozhodnutí sice nese plenární spisovou značku, bylo však rozhodováno v senátě tří soudců Ústavního soudu, nikoli pléna.

⁶ Za poznámku v této souvislosti stojí, že jakkoli je pravdou, že v Rakousku se používají volební obvody (dokonce ve 2 úrovních), celostátně jsou doplněny vyrovnáním prostřednictvím D'Hondtovy metody ve 3. skrutiniu, takže poměrnost (i pro malé strany) zajištěna je. V České republice ústavní pořádek žádné obvody pro volbu do Poslanecké sněmovny nepožaduje, a přesto jsou naše výsledky neproportionální, a to především od roku 2002.

Vláda opakovaně bagatelizuje význam disentního stanoviska nálezu Pl. ÚS 42/2000, na které navrhovatelé ve své argumentaci upozorňují. Nepochybným smyslem disentních stanovisek je podat odlišný, nevětšinový náhled na posuzovanou věc s vědomím možnosti, že se menšinové stanovisko ve světle nových skutečností může stát stanoviskem většinovým. O tom, zda se tak stane, nerozhoduje pochopitelně vláda, ale plénum Ústavního soudu, které věc posuzuje po řadě let a může dospět k tomu, že ve světle nejnovějšího vývoje je původně menšinové stanovisko přiléhavější a mělo by převládnout.⁷ Jinak řečeno - zda názor vyslovený (v desítky let starém) plenárním nálezu Ústavního soudu má přiléhavou platnost i s ohledem na relevantní empirickou argumentaci, může (a musí) posoudit jedině plénum Ústavního soudu v rámci návrhu aktivně legitimovaného subjektu.

7. Vláda zdůrazňuje, že lze hovořit toliko o rovnosti v možnosti výkonu volebního práva, skutečná rovnost volebního práva (hlasů) není dosažitelná. Rovnost volebního práva z pohledu výsledku nicméně není tím jediným aspektem, oč navrhovatelé usilují, a proto také nejde o záležitost, ohledně které by považovali za smysluplné vést spor.⁸ Jeho potřebnost je naopak dána, pokud jde o rovnost volebního práva, kterou ovšem nelze redukovat jen na rovnost v možnosti výkonu volebního práva. Taková redukce by totiž umožňovala jakékoli institucionální a strukturální kroky, a to pod jedinou podmínkou: že by občané zůstávali rovni v možnosti výkonu volebního práva. To je ale zcela zjevně absurdní. Otázka proto nestojí tak, jak ji načrtává vláda (rovnost volebního práva z pohledu zrcadlení ve volebním výsledku – přidělení mandátů X rovnost volebního práva, pokud jde o možnost jeho výkonu), nýbrž jaké institucionální a strukturální opatření, resp. jaký design volebního systému je ještě přijatelný, máme-li hovořit o rovnosti volebního práva ve smyslu kautel vytýčených ústavním pořádkem. Zde je na místě citovat rozhodnutí bavorského Ústavního soudu ze dne 24. 4. 1992, čj. Vf. 5-V-92“ *„Jestliže jsou k dispozici pro rozdělení křesel v rámci volebního obvodu různé přepočítávací metody, musí se zákonodárce rozhodnout pro metodu, která se tomuto cíli co nejlépe přibližuje. Oddělená aplikace d' Hondtovy metody nejvyššího počtu při rozdělování povinného podílu křesel může vést v jednotlivých volebních obvodech k znevýhodnění malých stran po celé zemi a k výsledku, jenž není slučitelný se základním právem volební rovnosti. Rozdělení poslaneckých mandátů musí zrcadlit co možná nejpřesněji poměr sil stran zastoupených v Zemském sněmu podle počtu pro ně odevzdaných hlasů v celé zemi, přičemž u žádné strany by proto neměla vyplynout odchylka větší než 1 křeslo.“*⁹
8. Navrhovatelé by se dále chtěli vyjádřit k tvrzení vlády, dle kterého rozdělení území České republiky na volební obvody není svévolné a nahodilé, nýbrž odpovídá rozdělení na vyšší územní samosprávné celky, které mají svoji nezpochybnitelnou legitimitu, neboť jsou jedním z projevů decentralizace státní moci, a vytváří tak přirozenou bázi pro následný výkon poslaneckého mandátu. K tomu navrhovatelé činí následující poznámky. Předně je samostatnou otázkou, jak vysoká je legitimita vyšších územních samosprávných celků, které vznikly před necelými dvaceti lety. Některé spory týkající se jejich velikosti a hranic svědčí o tom, že patrně ne příliš vysoká. I kdybychom ale připustili, že jejich podoba akceptovatelná a že představují vhodnou „přirozenou bázi“ pro výkon poslaneckého mandátu (odhlédněme od skutečnosti, že poslanci zastupují všechny lid, ne jen lid obývající území např. Karlovarského kraje), není podle přesvědčení navrhovatelů bez dalšího akceptovatelný závěr, podle kterého je žádoucí vést jedinou spojnicí mezi těmito samosprávnými instituty a volebními obvody do jedné z parlamentních komor, a to v situaci, kdy

⁷ Ostatně dané lze pozorovat i u německého Spolkového ústavního soudu u posuzování Alabamského paradoxu, otázky převisových mandátů a dále např. výše uzavírací klauzule pro volby do Evropského parlamentu.

⁸ Navrhovatelé tak nemají žádný důvod zpochybňovat závěr Ústavního soudu ve věci Pl. ÚS 14/14, podle kterého striktní trvání na zachování vždy zcela stejné váhy všech odevzdaných hlasů není možné.

⁹ Velký volební nálezn se mj. opírá o stanovisko bavorského Ústavního soudu, podle kterého by náš současný volební systém s velkou pravděpodobností neměl šanci obstát.

dochází vzhledem k nestejnorodosti jednotlivých krajů k tak zásadním diskrepancím,¹⁰ jimiž je zasahováno do ústavním pořádkem chráněných hodnot. Praktickým ohledům je možné rozumět, je také nepochybně možné je zohledňovat, v žádném případě by ale neměly mít přednost před ústavními principy.

Navrhovatelé opakují, že tenor jejich výhrad vůči volebnímu systému, který skutečně na rozdíl od vlády pokládají za nahodilý¹¹ a nepředvídatelný, spočívá zejména v kumulaci jednotlivých prvků volebního systému, které porušují zásadu rovnosti váhy voličských hlasů zaručenou čl. 18 odst. 1 Ústavy a čl. 21 odst. 3 Listiny, princip poměrného volebního systému v důsledku kombinace velikostně různých krajů (s dvěma výrazně malými volebními kraji) a metodou volebního dělitele D'Hondtovou. Za stěžejní příčinu pokládají úplné rozdělení mandátů v rámci každého volebního obvodu (kraje), zohledňující pouze vzájemný poměr hlasů kandidujících stran v rámci volebního (územního) kraje. Dané rozdělení mandátů v kraji však není prosto zaokrouhlovací odchylkou, což díky kombinaci d'Hondtovy metody a nestejných volebních krajů pak vzhledem k pravděpodobnosti tato kumulace zaokrouhlovacích chyb při přidělování mandátů uvažované straně v jednotlivých krajích vede k podhodnocení menších stran (není však vyloučeno ani poškození velké strany dle toho, kolik hlasů zůstane v kraji nevyužito při získávání patřičných podílů vlivem zaokrouhlení na celý počet mandátů). Jak dokládají navrhovatelé, použitý způsob přidělování mandátů podléhá značné nahodilosti a dokonce umožňuje, aby některá strana, která měla více hlasů než jiná, získala méně mandátů (záleží na štěstí při maximálním - ideálně bezezbytkovém - využití hlasů). Navrhovatelé dokonce předložili matematický model, podle kterého strana se ziskem 5,19% hlasů by nemusela získat žádný mandát, oproti straně těsně nad uzavírací klauzulí s více než deseti mandáty.

Ve zbytku navrhovatelé pro stručnost odkazují svůj návrh, když ve zbytku vyjádření vlády postrádá konkrétní argumenty v neprospěch návrhu dle navrhovatelů.

II. Načítací kvórum pro koalice

9. Vláda ve svém vyjádření hovoří o tom, že v roce 2002 uspěla koalice ve složení KDU-ČSL a US-DEU. To považuje za skutečnost svědčící pro odmítnutí návrhu, nikoliv pro jeho vyhovění. Z pohledu navrhovatelů je tomu ale přesně naopak: pokud za dvě dekády uspěla dvojtčlenná koalice jen jednou, a to navíc za situace, kdy se před tím rozpadla i z důvodů tlaku na své čtyřčlenné složení, je patrně preventivní i represivní účinek stávajících pravidel natolik výrazný, že ve svém důsledku vrhá velmi vážné podezření na soulad těchto ustanovení s ústavním pořádkem – zejm. pravidly volné soutěže politických stran. A nejde jen o otázku úspěchu takové koalice, ale kolik takových koaličních kandidátek bylo od zavedení pravidla načítacího kvóra podáno k registraci v poslaneckých volbách? Jedna jediná, shora uvedená koalice KDU-ČSL a US-DEU v r. 2002. Pravidla, která by měla být základem volební spolupráce politických stran a hnutí, je od této zcela zjevně odrazují, což navrhovatelé pokládají za nepřípustné a protiústavní.

¹⁰ Nejvyšší správní soud v usnesení čj. Vol 50/2006 – 53 vyjádřil pochyby o vhodnosti rozdělení volebních krajů zejména z hlediska principu rovnosti volebního práva, nesdílel ale přesvědčení o protiústavnosti tohoto systému. Navrhovatelé se domnívají, že po třinácti letech je namíste přezkoumat tuto otázku znovu. Co bylo dříve vnímáno „jen“ jako nevhodné, může být nyní již protiústavní.

¹¹ Není možné odhlédnout od skutečnosti, že nahodilost může prohlubována hlasováním voličů v jiném kraji, což může být mnohdy taktické (např. u voliče malé strany v Karlovarském kraji).

Ostatně navrhovatelé musí zdůraznit, že pro účelovost nastavených hranic aditivního kvora svědčí i to, že při případném snižování volebních klauzulí v § 49 odst. 3 volebního zákona se opět vychází z původních hodnot 7, 9 a 11 procent snížených o 1 procento, tedy na nyní platných 6, 8 a 10 procent. Proč v tomto případě není také zachována aditivnost (tedy snížení na 8, 12 a 16 procent, pokud se sníží volební klauzule pro stranu nebo hnutí na 4 %) nebo snížení o 1 procento z původních hodnot (tedy na 9, 14 a 19 procent) je záhadou svědčící spíše o tom, že úprava zavedená zákonem 204/2000 Sb. postrádá obecné a koncepční důvody.

10. Ve vládním vyjádření dále nacházíme úvahu, podle které to, že určitý právní institut, jehož využití není povinné, není masivně využíván, ještě neznamená, že je protiústavní. S touto sentencí lze souhlasit, výhradu je ale třeba učinit v tom směru, že v českém případě problém není na úrovni institutu volebních koalic, ale na rovině parametrů, které v případě uvedeného institutu zákonodárce zvolil a které jeho užití zcela zjevně limitují, ba protiústavně omezují.
11. Zdánlivě popisné a neutrální tvrzení vlády, podle kterého se ve volebním systému se prosadila diferenční tendence (oproti tendenci integrační), což není protiústavní, bohužel zakrývá podstatu věci, kdy nelze hovořit o tendencích, které se prosadily jaksí samy od sebe, ale o velkých politických stranách, které narýsovaly podobu politického systému tak, aby nejlépe vyhovoval jim samým. Navrhovatelé podotýkají, že nebýt Ústavního soudu, který v roce 2000 shodil ze stolu volební reformu z pera ČSSD a ODS, byla by situace ještě daleko horší; zásah konstitučního tribunálu si dle již opakovaně vyjádřeného názoru předkladatelů nicméně zasluhuje i stávající podoba pravidel, která vykazuje empiricky ověřené zásadní deficity.
12. Paradoxy, ke kterým současná úprava vede, dobře ilustruje následující příklad, kterým zakončíme druhý oddíl této repliky. Jak se s předvídatelností volebního práva slučuje situace, kdy máme dvě kandidátní listiny, každou obsazenou kandidáty 4 stran, každou se ziskem 19 procent hlasů, z nichž ale jedna nezíská žádný mandát, protože je to koalice 4 stran, a druhá získá kolem cca 47 mandátů (či ještě víc, podle zisku dalších propadlých stran), protože je to jedna strana s hosty z jiných stran (tato jedna strana navíc může být jen „technická“ a kandidátem ani nemusí být žádný její člen)? Reálné problémy spojené s tím, že daná kandidátka nebude podána jako koaliční, ale jako politicky smluvní bez právní formy koalice však následně vyplývají z dalších zákonných norem. Např. nemožnost stran si darovat ročně víc než 3 mil. Kč, které o jediný hlas při rozhodování pléna ponechal Ústavní soud v platnosti při posuzování ústavnosti zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění novely zákona č. 302/2006 Sb. (Pl. ÚS 11/17) a které tak reálně v současnosti působí značné problémy i při výkladové praxi Úřadu pro dohled nad financováním politických stran¹². Koaliční forma spolupráce politických stran takovými problémy při spolupráci netrpí, ovšem práh 10% pro zisk takové koalice je dostatečně odrazujícím faktorem pro tuto formu spolupráce, že ani odpadnutí reálných problémů s aplikací požadavků zákona č. 302/2016 Sb. v praxi nemotivuje strany ke spolupráci, ba naopak v r. 2017 vedl k rozpadu další z předvolebních poslaneckých koalic – Lidovců a Starostů.

¹² Limit 3 mil. Kč na dary mezi politickými stranami právě nepůsobí žádné problémy jen v právní formě koalice, kdy se strany koalice podílí na volebních nákladech podle sjednaných koaličních pravidel, ovšem zde však u koalice shledávají koaliční strany za příslovečný „damoklův meč“ právě načítací kvórum, stanovené pro koalice dle volebního zákona.

III. Riziko zrušení stávající právní úpravy bez existence politické shody nad novým modelem voleb do Poslanecké sněmovny

13. Vláda navrhovateli vytýká, že by měl mít připravenou a předjednanou náhradní úpravu. Tato výtka je nepřipadná: žádný předpis navrhovatelům jednak neukládá, aby v okamžiku podání návrhu Ústavnímu soudu na zrušení určitých ustanovení měl splněný takovýto „domácí úkol“, jednak je takovýto požadavek absurdní i věcně. I kdyby měli navrhovatelé takový návrh připraven, těžko by uspěli s jeho předjednáním, a to zejména u subjektů, pro které je stávající podoba volebního systému příznivá a nehodlají na ní nic měnit. Ostatně snahu o snížení volební prahu pro koalice vládní zákonodárci úspěšně blokují¹³. Nadto nový návrh volební formule musí odrážet také případný derogační nález a jeho *ratio decidendi*, kdy naopak podání návrhu na změnu volebního zákona před rozhodnutím Ústavního soudu ČR za situace, kdy několik stran vyjádřilo negativní stanovisko k změnám současného modelu (hnutí ANO 2011, ODS, pochybnosti formulovala také KSČM a SPD), by navrhovatelé vnímali za výraz neúcty k rozhodování Ústavního soudu ČR.

Závěr

Pochybnosti navrhovatelů o protiústavnosti jimi napadených ustanovení nebyly vyjádřeními účastníků řízení ani vlády jako vedlejšího účastníka rozptýleny. Naopak argumentace vlády, ve které projevuje nepochopení pro ústavní rozměr popisovaných problémů, navrhovatele utvrzuje v přesvědčení, že je nezbytné, aby věc rozhodl Ústavní soud způsobem, jaký navrhovatelé uvedli v návrhu na zahájení řízení, když podtrhují porušení zásady poměrného přidělování mandátů kandidujícím subjektům jakožto porušení ústavní kautely poměrného zastoupení předepsané Ústavou ČR (v článku 18 odst. 1) i volebním zákonem, za narušení rovnosti volebního práva (různé hlasy mají výrazně jiné účinky) zaručené článkem 21 Listiny základních práv a svobod a článkem 18 odst. 1 Ústavy ČR, dále za odporující svobodné soutěži politických sil požadované článkem 22 Listiny základních práv a svobod a článkem 5 Ústavy ČR a konečně za neslučitelné s ochranou menšin (čl. 6 Ústavy ČR), neboť poškozeny bývají hlavně menšinové strany a stejně tak i porušení požadavku na rozhodování většiny (také čl. 6 Ústavy ČR), které není v souladu s přidělenými mandáty.

Proto navrhovatelé **s e t r v á v a j í** na svém návrhu.

skupina senátorů Parlamentu ČR

zastoupeni JUDr. Stanislavem P o l č á k e m, advokátem

¹³ https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/uzaviraci-klauzule-hranice-pro-vstup-do-poslanecke-snemovny-koalice-strana-5_1809141915_haf